

Bijlage 4 – ICF uitwerking

In deze bijlage vind je een uitgewerkte versie van alle relevante ICF-domeinen die van toepassing kunnen zijn op de aanvraag van een communicatiehulpmiddel. Een volledige beschrijving, inclusief voorbeelden van relevante stoornissen en alle overige, niet geselecteerde, ICF-domeinen zijn te vinden op: <https://class.whofic.nl/>.

Functioneren: lichamelijke functies & anatomische eigenschappen

Beschrijving van de lichamelijke functies, anatomische eigenschappen en mate van de stoornissen die daarin van invloed zijn op het functioneren van de cliënt.

a. Algemene mentale functies	
a1 Bewustzijn	<i>In welke mate is de cliënt bijvoorbeeld alert en helder en hoe is de continuïteit van het wakker zijn? (mogelijke stoornissen: coma, verlies van bewustzijn)</i>
a2 Intellectuele functies	<i>In welke mate heeft de cliënt het begripsvermogen om constructief verschillende mentale functies, waaronder cognitieve, in te zetten in alledaagse situaties? (mogelijke stoornissen: verstandelijke beperking, dementie)</i>
a3 Energieniveau	<i>In welke mate heeft de cliënt de kracht, het uithoudingsvermogen en de volharding om iets voor elkaar te krijgen of bepaalde behoeften en algemene doelen te realiseren? (mogelijke stoornissen: laag energieniveau, lage motivatie).</i>
a4 Driftbeheersing	<i>In welke mate heeft de cliënt voldoende regulatie van en het weerstand bieden tegen plotselinge intense behoeften om iets te doen? (mogelijke stoornissen: woedeaanvallen)</i>
b. Specifieke mentale functies	
b1 Aandacht	<i>In welke mate kan de cliënt de aandacht op iets richten, zich concentreren, een activiteit gedurende langere tijd volhouden? (mogelijke stoornissen: lage concentratie, snel afleidbaar)</i>
b2 Geheugen	<i>In welke mate kan de cliënt informatie opslaan en bewaren en terugvinden van deze informatie als dat nodig is? (mogelijke stoornissen: geheugenstoornissen, stoornissen zoals bij nominale, selectieve en dissociatieve amnesie)</i>
b3 Auditieve perceptie	<i>In welke mate kan de cliënt geluiden, klanken, tonen en andere akoestische stimuli onderscheiden? (mogelijke stoornissen: auditieve problematiek)</i>
b4 Visuele perceptie	<i>In welke mate kan de cliënt onderscheid maken in vormen, kleuren, grootte en andere visuele stimuli? (mogelijke stoornissen: CVI)</i>
b5 Taal begrijpen	<i>In welke mate begrijpt de cliënt gesproken, geschreven of andere vormen van taal (denk aan geschreven taal, gebaren taal, pictogrammen, foto's of voorwerpen)? (mogelijke stoornissen: stoornis in het taalbegrip)</i>
b6 Taal produceren	<i>In welke mate kan de cliënt betekenisvolle boodschappen produceren in gesproken taal, geschreven taal, gebaren of andere vormen van taal (denk aan pictogrammen, foto's of voorwerpen). (mogelijke stoornissen: stoornis in de taalproductie)</i>
c. Sensorische functies	
c1 Visuele functies	<i>In welke mate ervaart de cliënt problemen met het waarnemen van licht en vorm (grootte, contour en kleur) van visuele stimuli? (mogelijke stoornissen: verminderde gezichtsscherpte, verminderde gezichtsveld, myopia, hemianopia, kokerzien etc.)</i>
c2 Functies van aan oog verwante structuren	<i>In welke mate ervaart de cliënt problemen bij bijvoorbeeld het accommoderen en de fixatie van het oog? (mogelijke stoornissen: nystagmus, accommodatiestoornissen)</i>
c3 Hoorfuncties	<i>In welke mate is de cliënt in staat om geluiden waar te nemen en onderscheid te maken in locatie, toonhoogte, luidheid en kwaliteit? (mogelijke stoornissen: doofheid, slechthorendheid)</i>

c4 Tast	<i>In welke mate kan de cliënt verschillen in oppervlaktestructuur (zoals ruw en glad) waarnemen met behulp van tast? (mogelijke stoornissen: doof gevoel, tactiele afweer)</i>
d. Stem en spraak	
d1 Stem	<i>In welke mate ondervindt de cliënt problemen bij het produceren van geluid? (mogelijke stoornissen: afonie, dysfonie)</i>
d2 Articulatie	<i>In welke mate ervaart de cliënt problemen bij het vormen en verbinden van klanken (mogelijke stoornissen: dysartrie, anartrie)</i>
e. Ademhalingsstelsel	
e1 Ademhaling	<i>In welke mate ondervindt de cliënt problemen met ademen? (mogelijke stoornissen: onregelmatige ademhaling, hyperventilatie, apneu, problemen met thoracale ademhalingsspieren, diafragma, hulpademhalingsspieren)</i>
f. Bewegingssysteem en aan beweging verwante functies	
1 Gewrichten en botten	<i>In welke mate is er sprake van een stoornis of afwijking op het vlak van gewrichten en botten (mobiliteit/beweeglijkheid van botten en gewrichten, stabiliteit van gewrichten) (mogelijke stoornissen: hypermobiliteit)</i>
f2 Spierfuncties	<i>In welke mate is er sprake van een stoornis of afwijking op het vlak van spiersterkte, spiertonus of spieruithoudingsvermogen (mogelijke stoornissen: parese, hemiplegie, paraplegie, quadriplegie, hypotonie – waardoor speekselverlies, spierspasticiteit, myasthenia gravis etc, denk ook aan progressieve ziektebeelden).</i>
f3 Controle van willekeurige bewegingen	<i>In welke mate heeft de cliënt controle over willekeurige bewegingen, zoals draaien van het hoofd, het vastgrijpen van een voorwerp, het opheffen van een arm of been, de oog-hand en oog-voetcoördinatie en steunfuncties van arm of been? (mogelijke stoornissen: coördinatieproblemen, onhandigheid, dysdiadochokinese)</i>
f4 Onwillekeurige bewegingen	<i>In welke mate beïnvloeden onwillekeurige bewegingen het functioneren van de cliënt, zoals onwillekeurige spiercontracties of beverigheid? (mogelijke stoornissen: choreatische en athetotische bewegingen, tremoren)</i>
g. Anatomische eigenschappen	
g1 Anatomische eigenschappen van zenuwstelsel	<i>Beschrijving van de mate van afwijking betreffende het zenuwstelsel die van invloed zijn op het functioneren van de cliënt (bijvoorbeeld anatomische eigenschappen van de hersenen, zoals microencephalie)</i>
g2 Anatomische eigenschappen van Oog, oor en verwante structuren	<i>Beschrijving van de mate van afwijkingen betreffende oogkas, oogbol en oren die van invloed zijn op het functioneren van de cliënt.</i>
g3 Anatomische eigenschappen van stem en spraak	<i>Beschrijving van de mate van afwijkingen betreffende neus, mond, keelholte of strottenhoofd die van invloed zijn op het functioneren van de cliënt (bijvoorbeeld: afwezigheid van – deel van – strottenhoofd na laryngectomie).</i>
g4 Anatomische eigenschappen van structuren verwant aan beweging	<i>Beschrijving van de mate van afwijkingen betreffende gewrichten en botten in het gehele lichaam die van invloed zijn op het functioneren van de cliënt (bijvoorbeeld: ontbrekende botten of afwijkende botten in de hand)</i>

Functioneren: activiteiten en participatie

Beschrijving welke activiteiten (menselijk handelen) zijn in welke mate beperkt door de (mate van) de vastgestelde stoornissen in lichaamsfuncties en welke behoeften heeft de cliënt in het kader van participatie.

h. Leren en toepassen van kennis	
h1 Doelbewust gebruiken van zintuigen	<i>In welke mate ervaart de cliënt problemen bij het doelbewust gebruiken van zintuigen, zoals het opsporen van een voorwerp of mensen of het doelbewust ervaren van stimuli, zoals luisteren naar mensen of een verhaal?</i>
h2 Basaal leren	<i>In welke mate ervaart de cliënt problemen bij het basaal leren, zoals imitatie van gedrag of acties, het leren hanteren van voorwerpen, het leren van taal, begripsvorming, leren lezen en schrijven en het ontwikkelen van basale en complexe vaardigheden (zoals het leren gebruiken van speelgoed).</i>
h3 Toepassen van kennis	<i>In welke mate ervaart de cliënt problemen bij het toepassen van kennis, zoals doelbewust richten van aandacht op specifieke activiteiten, het formuleren van ideeën (denken), begrijpen van geschreven tekst of symbolen zoals pictogrammen, inzetten van geschreven symbolen (waaronder ook pictogrammen), het maken van keuzes?</i>
i. Communicatie	
i1 Begrijpen	<i>In welke mate ervaart de cliënt problemen in het begrijpen van eenvoudig (2-3 woorden) en complex (hele zinnen) gesproken boodschappen, non-verbale boodschappen (met inbegrip van pictogrammen, tekeningen, foto's of voorwerpen), gebarentaal of geschreven boodschappen?</i>
i2 Zich uiten	<i>In welke mate ervaart de cliënt problemen bij het zich uiten door middel van spreken, brabbelen, zingen, gebarentaal of non-verbale communicatie (met inbegrip van lichaamstaal, pictogrammen, tekeningen, foto's of voorwerpen)?</i>
i3 Converseren	<i>In welke mate ervaart de cliënt problemen bij het starten van een conversatie, gaande houden van een conversatie en het beëindigen van een conversatie met één of meerdere personen?</i>
j. Mobiliteit	
j1 Veranderen en handhaven van lichaamshouding	<i>In welke mate ervaart de cliënt problemen bij het veranderen van de lichaamshouding (veranderen van lighouding naar zithouding en vice versa, veranderen van zithouding naar stand en vice versa, verplaatsen van het lichaamszwaartepunt), het handhaven van lichaamshouding (kunnen blijven zitten of staan) of het uitvoeren van transfers (zich verplaatsen van het ene naar het andere oppervlak)</i>
j2 Dragen, verplaatsen en manipuleren van iets of iemand	<i>In welke mate ervaart de cliënt problemen bij het verplaatsen van iets of iemand van de ene naar de andere plaats, zoals het optillen van een voorwerp? Denk aan: gecoördineerde acties uitvoeren om voorwerpen met de hand, vingers en duim te pakken (manipulatie) of het inzetten van hand en arm om te trekken, duwen of reiken.</i>
j3 Lopen en zich verplaatsen	<i>In welke mate ervaart de cliënt problemen bij het lopen van korte of lange afstanden, zich verplaatsen op een andere manier dan lopen (kruipen, klimmen, rennen, springen, zwemmen, schuiven en rollen, schuifelen), zowel buitenshuis als binnenshuis? In welke mate ervaart de cliënt problemen met zich verplaatsen met speciale middelen, zoals een elektrische rolstoel of rollator?</i>
k. Participatie	
k1 Maatschappelijk leven	<i>In welke mate ervaart de cliënt problemen met deelname aan het sociaal-maatschappelijk leven, recreatie en vrije tijd, religie en spiritualiteit, mensenrechten (met inbegrip van zelfbepaling of autonomie), politiek en burgerschap (met inbegrip van recht op vrijheid van meningsuiting) etc.</i>

Externe factoren

Beschrijving welke externe factoren zijn in welke mate van invloed op het functioneren van de cliënt (zowel ondersteunend als belemmerend).

I. Externe factoren	
I1 Hulpmiddelen	Beschrijving van de hulpmiddelen die de cliënt gebruikt ten behoeve van verplaatsing (bijv rolstoel, rollator) of communicatiedoeleinden (bijvoorbeeld al aanwezige communicatiehulpmiddelen of communicatieborden).
I2 Ondersteuning en relaties	Beschrijving van ondersteunende of belemmerende factoren die van belang zijn bij het gebruik van communicatiehulpmiddelen. Denk aan ondersteuning door naaste familie, vrienden, hulpverleners in de zorg (arts, verpleegkundige, therapeuten) of andere relaties (leerkracht, maatschappelijk werk).

Persoonlijke factoren

Beschrijving welke persoonlijk factoren zijn in welke mate van invloed op het functioneren van de cliënt (zowel ondersteunend als belemmerend).

m. Persoonlijke factoren	
m1 Leeftijd	
m2 Geslacht	
m3 Communicatie-behoefte	Beschrijving van de intrinsieke communicatiebehoefte, zoals communiceren met personen (beschrijving wie dit zijn, zowel bekenden en onbekenden) en in welke situaties over alle mogelijke onderwerpen (beschrijf duidelijk wie, wat, waar, wanneer, hoe) en in meerdere talen